

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

929

Vragen van de leden **Van den Hul** en **Gijs van Dijk** (beiden PvdA) aan de Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media en de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over *onderzoek van Sociaal Werk Nederland waaruit blijkt dat meer ouders peuters thuishouden* (ingezonden 7 december 2018).

Antwoord van Staatssecretaris **Van Ark** (Sociale Zaken en Werkgelegenheid) mede namens de Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media (ontvangen 13 december 2018).

Vraag 1

Wat klopt er van het bericht dat meer ouders peuters thuishouden onder invloed van de administratieve rompslomp die de aanvraag bij de Belastingdienst van toeslagen voor peuteropvang met zich meebrengt?¹

Antwoord 1

In 2017 en 2018 zijn de effecten van de harmonisatie onderzocht, en uit dit onderzoek blijkt dat er geen trend is van ouders die niet meer voor de peuteropvang kiezen door de harmonisatie van peuterspeelzaalwerk en kinderopvang.² Ook blijkt uit het onderzoek dat een goede begeleiding van ouders belangrijk is. In veel gemeenten gebeurt dit ook. Bij de Belastingdienst zijn in het kader van de harmonisatie geen signalen binnengekomen dat ouders problemen hadden met het aanvragen van kinderopvangtoeslag. Wel vind ik het belangrijk om dit goed in de gaten te blijven houden, ook omdat er recent een aantal signalen is binnengekomen, zoals het onderzoek van Sociaal Werk Nederland. Daarom zal ik begin 2019 opnieuw onderzoeken wat de effecten van de harmonisatie zijn.

Volgens het SCP onderzoek van 2018 *Kijk op de Kinderopvang* geeft desgevraagd circa 75% van de ouders die gebruik maken van kinderopvang aan het aanvragen van kinderopvangtoeslag niet ingewikkeld te vinden³. Dat is mooi, maar ik zou dat cijfer graag verder omhoog brengen. Samen met de Belastingdienst werk ik daarom aan een verbetertraject kinderopvangtoeslag, waarin onder meer wordt ingezet op het verder verbeteren van de digitale dienstverlening met als doel ouders beter te ondersteunen bij het aanvragen

¹ AD, «Peuteropvang lijdt onder «belastingangst» ouders», 6 december 2016

² Bijlage bij Kamerstukken II 2016/17, 31 322, nr. 334. en bijlage bij Kamerstukken II, 2017/2018, 31 322, nr. 372.

³ Kamerstukken II, 2018/2019, 31 322, nr. 376

van de kinderopvangtoeslag en het doorgeven van wijzigingen. Over de inhoud van deze voorstellen is uw Kamer deze week door mij, mede namens de Staatssecretaris van Financiën, geïnformeerd⁴. Daarnaast ga ik onderzoek uitvoeren met als doel meer inzicht te krijgen hoe ouders informatie over kinderopvang vergaren, welke informatiebehoefte ouders hebben en op welke manier de overheid ouders hierin kan ondersteunen.

Vraag 2

Wat betekent dit voor de ontwikkeling van taalachterstanden bij de betrokken kinderen?

Antwoord 2

Vooraf voor kinderen met een risico op een onderwijsachterstand is een voorschools aanbod zeer belangrijk voor de taalontwikkeling. Het is daarom belangrijk dat alle peuters met een risico op een onderwijsachterstand voorschoolse educatie ontvangen. Op dit moment lijkt er geen sprake te zijn van een landelijke trend van een daling in het bereik van deze doelgroeppeuters. In het voorjaar van 2019 doe ik onderzoek naar de gevolgen van de harmonisatie. In dit onderzoek wordt ook specifiek gekeken naar het bereik onder doelgroeppeuters.

Vraag 3

Bent u bereid om in lijn met de in het bericht genoemde voorbeelden gemeenten te stimuleren om peuterspeelzalen de ruimte te bieden om meer in te zetten op huisbezoeken en toeslagcoaches?

Antwoord 3

Elk jaar vragen vele duizenden ouders kinderopvangtoeslag aan. De Belastingdienst probeert dat zo makkelijk mogelijk te maken voor mensen. Vanuit de Belastingdienst is er een (nagenoeg) landelijk dekkend netwerk van toeslagservicepunten en ouders kunnen bij vragen altijd contact opnemen met de Belastingtelefoon. Daarnaast wordt er in het eerdergenoemde verbetertraject door SZW en de Belastingdienst ingezet op onder meer het verbeteren van de digitale dienstverlening.

Uit onderzoek naar de harmonisatie van peuterspeelzaalwerk en kinderopvang blijkt ook dat een goede begeleiding van ouders belangrijk is. Als gemeenten en kinderdagverblijven dit kunnen bereiken met bijvoorbeeld huisbezoeken of toeslagcoaches, dan vind ik dat positief. Gemeenten en kinderdagverblijven zijn vrij om dit zelf in te richten, afhankelijk van de situatie in de gemeente, het beleid in de gemeente (bijvoorbeeld ten aanzien van voorschoolse educatie) en de behoefte van ouders. In het ondersteuningstraject van Sociaal Werk Nederland ten behoeve van de harmonisatie is ook ruimte geweest voor het delen van goede voorbeelden. Zo is er een ambassadeursnetwerk bestaande uit ervaren ondernemers die de harmonisatie in hun organisaties al doorgevoerd hebben. Zij zijn door SWN onder andere ingezet op bijeenkomsten en werksessies.

Vraag 4

Zou gratis peuteropvang een efficiëntere oplossing kunnen bieden? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 4

Het kabinet wil stimuleren dat ouders met jonge kinderen (kunnen) werken, dat kinderen met een taalachterstand extra aandacht krijgen en dat er een aanbod is voor peuters van ouders die niet werken. Het kabinet kiest voor een gerichte inzet van middelen, zodat er specifiek geïnvesteerd kan worden in het verhogen van de arbeidsparticipatie én onderwijsachterstanden zoveel mogelijk voorkomen kunnen worden. Ik hecht eraan om de middelen voor deze specifieke doelstellingen in te zetten. Kinderopvang is niet gratis. Ik vind het daarom redelijk om ook van ouders een bijdrage te verwachten voor de kosten van kinderopvang.

⁴ Kamerstukken II 2018/2019 «Brief verbetertraject kinderopvangtoeslag».

Omdat de kinderopvangtoeslag inkomensafhankelijk is, betalen ouders met een laag inkomen relatief weinig aan kinderopvang. De laagste inkomens krijgen volgend jaar 96% van de maximum uurprijs vergoed en betalen dus 4% eigen bijdrage. Ook voor de harmonisatie vroegen de meeste gemeenten ouders om een bijdrage voor peuterspeelzalen⁵. Overigens kunnen gemeenten met de middelen die zij ontvangen in de specifieke uitkering gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid voorschoolse educatie voor de kinderen in de doelgroep ook gratis of met een (geringe) eigen bijdrage aanbieden (dus buiten de kinderopvangtoeslag om).

Vraag 5

Kunt u toelichten wanneer de Kamer wordt geïnformeerd over uw toezegging (1 november 2018) om met een preciezere kosteninschatting te komen van wat een gratis zestienurig voorschoolaanbod per week voor alle kinderen vanaf 2,5 jaar kost?

Antwoord 5

Het is lastig om een goede schatting te maken van de kosten voor een gratis voorschool voor kinderen van 2,5–4 van 16 uur omdat dit sterk afhankelijk is van de vormgeving. Bepalend zijn bijvoorbeeld de financieringswijze, de hoogte van de uurprijs en het aantal weken dat kinderen naar de voorschool gaan. De kosten zijn daarnaast ook afhankelijk van de gedragseffecten. Als de voorschool gratis is, dan gaan kinderen mogelijk vaker dan voorheen naar de voorschool.

Omdat de kosten sterk afhankelijk zijn van de vormgeving is een inschatting niet makkelijk te maken. Tijdens de begrotingsbehandeling van OCW heeft Minister Slob een eerste schatting gegeven van de kosten een gratis aanbod van 16 uur per week voor alle peuters op kwaliteitsniveau voorschoolse educatie van 2,5 tot 4 jaar voor 40 weken per jaar (gekoppeld aan de school). Een grove indicatie is dat dit circa 850 miljoen euro extra zou kosten. Het kabinet heeft gekozen om gericht te investeren in peuters met een risico op een onderwijsachterstand. Uit internationaal onderzoek blijkt dat deze peuters het meest profiteren van voorschoolse educatie. In zijn brief van 29 november 2018 aan uw Kamer heeft Minister Slob aangegeven hoe de extra investeringen in de voorschoolse educatie gevolgd zullen worden. Uw Kamer wordt in 2019 over de eerste resultaten geïnformeerd, daarin zal ook nader ingegaan worden op de toezegging gedaan aan het lid van de Hul.

Vraag 6

Bent u bereid deze vragen voor het algemeen overleg Kinderopvang van 13 december 2018 te beantwoorden?

Antwoord 6

Ja.

⁵ Bijlage bij Kamerstukken II 2016/17, 31 322, nr. 334